

C.H.A.N.G.E.R.S. - 2.0

Biotska raznovrstnost in ničelno onesnaževanje

Zeleno gospodarstvo, zelene skupnosti,
in okoljsko odgovorno gospodarstvo
ravnanje

<https://changers2.eu/>

Co-funded by
the European Union

<http://www.pim.com.mt/>

Pravice uporabe

Vsi izobraževalni viri projekta se širijo pod mednarodno licenco Priznanje avtorstva-NekomercialnoShareAlike 4.0 (CC BY-NC-SA 4.0). <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en>

S to licenco lahko drugi nekomercialno remiksirajo, spreminjajo in gradijo na našem delu, če navedejo in licencirajo svoje nove stvaritve pod enakimi pogoji. Vse te izobraževalne vire je mogoče reproducirati in ponovno uporabiti z navedbo avtorstva/pripisom avtorstva v tiskani in digitalni obliki.

Izjava o izvirnosti

Ta izdaja vsebuje izvirno neobjavljeno delo, razen kjer je jasno navedeno drugače. Prej objavljeno gradivo in delo drugih je priznано z ustreznim navajanjem, citiranjem ali obojim.

Modul 7 - Biotska raznovrstnost in ničelno onesnaževanje

Načrt učne ure

Cilj: -

Razmisliti o osebnih vrednotah, ugotoviti in razložiti, kako se vrednote razlikujejo med ljudmi in skozi čas, ter kritično oceniti, kako se ujemajo z vrednotami trajnostnega razvoja. prepoznati lastne možnosti za trajnost in dejavno prispevati k izboljšanju možnosti za skupnost in planet.

Cilji:-

1. razumevanje vpliva človekovih dejavnosti in odnosa do njih v kontekstu naravnih virov.
2. razumeti posledice izčrpavanja naravnih virov za sedanje in prihodnje generacije.
3. Prevezemite vlogo skrbnika okolja z dejavno skrbjo za naravne vire Zemlje in njihovim ohranjanjem.
4. razumevanje koncepta zelenega gospodarstva (vključno s trajnostnim upravljanjem naravnih virov in prevzemanjem okoljsko odgovornega vedenja).

Modul 7 - Biotska raznovrstnost in ničelno onesnaževanje

Načrt učne ure

Opis dejavnosti

1. Starejše prosite, naj razmislijo o svojih življenjskih izkušnjah z naravnimi viri.
2. Spodbujajte starejše, da razmislijo o izčrpavanju virov v resničnem svetu in morebitnem vplivu na prihodnje generacije. Nato udeležence razdelite v manjše skupine in jim dovolite, da analizirajo študijo primera, ki se osredotoča na določeno vprašanje naravnih virov, kot je pomanjkanje vode ali izguba biotske raznovrstnosti.
3. Z vizualno privlačno predstavitvijo prikažite primere človekovih dejavnosti, ki so pomembno vplivale na naravne vire.
4. Zagotovite pregled zelenega gospodarstva in njegovih ključnih načel. 5. Predstaviti informacije o pomenu ohranjanja vode in pomenu kakovosti tal za kmetijstvo, ekosisteme in uravnavanje podnebja. Nato dijake razdelite v manjše skupine in jim dovolite, da analizirajo študijo primera, ki se osredotoča na vidik trajnostnega upravljanja virov (npr. pomanjkanje vode, erozija tal ali trajnostno kmetijstvo), ter pripravijo možgansko nevihto rešitev.

Moduli usposabljanja in teme enot

Struktura WP3

1. Trajnostno življenje

Cilj: Razmisliti o osebnih vrednotah, ugotoviti in razložiti, kako se vrednote razlikujejo med ljudmi in skozi čas, ter hkrati kritično oceniti, kako se ujemajo s trajnostnimi vrednotami.

2. Težave današnjega sveta

Cilj: Obvladovanje prehodov in izzivov v kompleksnih trajnostnih razmerah ter sprejemanje odločitev, povezanih s prihodnostjo, ob upoštevanju negotovosti, dvoumnosti in tveganja.

3. Energija: Viri, revščina in trajnostni razvoj

Cilj: Prepoznati lastne možnosti za trajnost in dejavno prispevati k izboljšanju možnosti za skupnost in planet.

Teme enote WP3

1A - Medgeneracijska odgovornost
1B - Odpadki
1C - Zeleno gospodarstvo

2A - Prilagajanje podnebnim spremembam
2B - Blažitev podnebnih sprememb

3A - Energetski viri
3B - Energetska revščina
3C - Energetska trajnost
3D - Trajnostna mobilnost

Moduli usposabljanja WP4

1. Zelena abeceda (uvod)

2. Delovanje hiše

3. Prenova hiše

4. Odpadki

5. Trajnostna mobilnost

6. Trajnostna hrana

7. Biotska raznovrstnost in ničelno onesnaževanje

Pojasnitev pomembnih pojmov in izrazov.

- **Podnebne spremembe** se nanašajo na "globalne podnebne spremembe ali regionalne podnebne spremembe, ki se pojavljajo več desetletij in vplivajo na ravnovesje ekosistemov".
- **Trajnostni razvoj** - "zadovoljevanje potreb sedanosti brez ogrožanja zmožnosti prihodnjih generacij, da zadovoljijo svoje potrebe". (ZN, 1987)
- **Medgeneracijska zaveza** - moralna in etična obveznost, povezana s trajnostjo, ki vključuje zaščito zdravega okolja kot dolžnost in neodtujljivo pravico sedanjih in prihodnjih generacij.
- **Zeleno gospodarstvo** - ko "rast zaposlovanja in dohodka spodbujajo javne in zasebne naložbe v gospodarske dejavnosti, infrastrukturo in sredstva, ki omogočajo zmanjšanje emisij ogljika in onesnaževanja, večjo energetske učinkovitost in učinkovitost virov ter preprečevanje izgube biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev." (UNEP)
- **Biotska raznovrstnost** - "različne vrste življenja, ki jih najdete na enem območju - raznolikost živali, rastlin, gliv in celo mikroorganizmov, kot so bakterije, ki sestavljajo naš naravni svet."
- **Zelena skupnost** - "skupnost, ki izvaja okolju prijazne prakse za zadovoljevanje potreb svojih članov".
- **Onesnaževanje** - "vnos snovi ali energije v okolje, ki ga opravi človek in lahko povzroči nevarnost za zdravje ljudi, škodo na živih virih in ekoloških sistemih, škodo na objektih ali na okolju ali motnje pri zakoniti rabi okolja."

Zeleno gospodarstvo

Kaj je zeleno gospodarstvo?

Cilj zelenega gospodarstva je trajnostni razvoj brez poslabšanja naravnega okolja, ki prinaša večjo blaginjo ljudi in socialno pravičnost ter znatno zmanjšuje okoljska tveganja in nesreče.

Zeleno gospodarstvo temelji na šestih glavnih sektorjih:

- Obnovljiva energija
- Zelene stavbe
- Trajnostni promet
- Upravljanje voda
- Ravnanje z odpadki
- Upravljanje zemljišč

Devet načel zelenega gospodarstva

TRAJNOST	PRAVIČNOST	DOSTOJANSTVO
ZDRAV PLANET	VKLJUČITEV	DOBRO UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST
ODPORNOST	UČINKOVITOST IN ZADOSTNOST	GENERACIJE

Dejavnost 1 - Zeleno gospodarstvo

Otroci in prihodnje generacije so v prvi vrsti tisti, ki bodo nosili breme podnebne krize. Za razpravo:

- Kaj vas najbolj skrbi in kaj si obetate v zvezi s podnebnimi spremembami?
- Ali menite, da bodo podnebne spremembe vplivale na vaš življenjski slog ali ogrozile življenje, in kako se lahko nanje pripravimo?
- Ali menite, da imate dovolj informacij za zaščito sebe ali otrok pred podnebnimi spremembami?
- Kako smo del narave in kako se lahko z njo ponovno povežemo?
- Ali menite, da je največja težava podnebnih sprememb ta, da ljudem ni mar zanje ali da jih ne poznajo?
- Ali imamo dolžnost do prihodnjih generacij in ali je mogoče odpraviti rast?

Zelene skupnosti

Kaj so zelene skupnosti?

- Zelena skupnost izvaja **okolju prijazne prakse** za izpolnjevanje potreb svojih članov.
- Življenje v zeleni skupnosti **prinaša prebivalcem številne koristi**, med drugim boljše zdravje in počutje, večjo moralo, manjše stroške energije in čistejši zrak.
- **Podnebne spremembe** so seveda eden od glavnih motivov za uvajanje zelenih skupnosti.
- Zelene skupnosti so lahko **tematsko usmerjene**. Primer 1: **energetske skupnosti**, ki omogočajo kolektivne energetske ukrepe, ki jih vodijo državljani, da bi podprli prehod na čisto energijo. Npr. 2: **skupnostni vrtovi**, kjer skupina neplačanih prebivalcev ali prostovoljcev obdeluje katero koli javno ali zasebno zemljišče za skupno dobro.

Sodelovanje zainteresiranih strani

- Gre za "*posameznika ali skupino ljudi, ki si prizadeva obravnavati vprašanja javnega interesa ali politike, da bi dosegli spremembe v svoji skupnosti*".
- Lahko so politični in nepolitični, vendar imajo običajno skupne **interese**, zaradi katerih lobirajo za spremembe.
- Zaradi pomembnosti določenih projektov lahko zagotovi **večjo zastopanost** / volilno udeležbo -> večji **pritisk na politike** in organe.
- se razlikuje od upravljanja interesnih skupin. Sodelovanje pomeni pripravljenost poslušati in spremeniti rezultate kot rezultat sodelovanja z zainteresiranimi stranmi.

Razlika med upravljanjem interesnih skupin in vključevanjem

Raven vključenosti	Opis	Narava pristopa
Obvestite	Enosmerni pretok informacij od projekta do zainteresiranih strani.	Brez udeležbe
Posvetujte se s spletnim mestom .	Postopek, v katerem se zainteresirane strani zaprosi za informacije ali mnenja.	
Vključite	Zainteresirane strani so vključene v razprave o projektu in lahko vplivajo na odločitve, vendar niso neposredno vključene v sprejemanje odločitev.	Sodelovanje
Sodelujte		
Opolnomočenje: sodelovanje in odločanje	Zainteresirane strani so v celoti vključene, pogosto jim je omogočeno vodenje pri sprejemanju odločitev.	

Dejavnost 1 - Zelene skupnosti

Preizkusite igro Greenvolve z udeleženci svojega dogodka/usposabljanja:
<https://game.greenvolve-project.eu/>

Uporabniki platforme se lahko interaktivno preizkusijo v temah, povezanih z javnimi posvetovanji o zelenih vprašanjih. Igra vsebuje vprašanja z več možnimi odgovori, ki so precej zahtevna, zahtevajo kritično razmišljanje in celostni pristop za razumevanje, kateri elementi prispevajo k zelenemu mestu.

Dejavnost 2 - Zelene skupnosti

Otroci in prihodnje generacije so v prvi vrsti tisti, ki bodo nosili breme podnebne krize. Za razpravo:

- Ali je po pogovoru z drugimi vrstniki in starejšimi v skupini še kaj, kar bi nam lahko pomagalo, da bomo kot skupnost bolj zeleni in da bomo resnično ukrepali proti podnebnim spremembam?
- Kako lahko gradimo zelene skupnosti za spremembe?
- Kakšna je prihodnost, ki si jo želimo, in kako jo lahko ustvarimo?

Odgovorno obnašanje do okolja

Biotska raznovrstnost in onesnaževanje

- **Biotska raznovrstnost** pomeni raznolikost živali, rastlin, gliv in mikroorganizmov, ki sestavljajo naš naravni svet.
- **Onesnaževanje** pomeni "vnos snovi ali energije v okolje, ki ga opravi človek in lahko povzroči nevarnost za zdravje ljudi, škodo na živih virih in ekoloških sistemih, škodo na strukturah ali na okolju ali oviranje zakonite rabe okolja".

Kakšna je povezava med biotsko raznovrstnostjo in onesnaževanjem?

- Onesnaževanje ima lahko zelo negativne učinke na biotsko raznovrstnost, zato onesnažujemo okolje preko meja, ki jih biotska raznovrstnost lahko prenese.

Spreminjanje individualnih potrošniških odločitev

- Obstajajo številne pomembnejše rešitve za zmanjševanje biotske raznovrstnosti, na primer prestrukturiranje poslovnih načrtov ali pritisk na vlade, da sprejmejo zakonodajo, vendar **ne spreglejte majhnih odločitev na osebni ravni**.
- Zavestno sprejemanje trajnostnih in biotski raznovrstnosti prijaznih odločitev je še vedno pomembna rešitev.
- Če vsak posameznik **malo spremeni svoj življenjski slog**, bo skupni učinek teh sprememb ogromen.
- **Očitne in preproste izbire** so prinašanje lastne vrečke v trgovino, recikliranje, ponovna uporaba ali uporaba kovinske slamice.
- S **spremembami prehranjevalnih navad**, kot je zmanjšanje uživanja mesa, bi lahko emisije toplogrednih plinov, povezanih s prehrano, zmanjšali za 25-40 %.

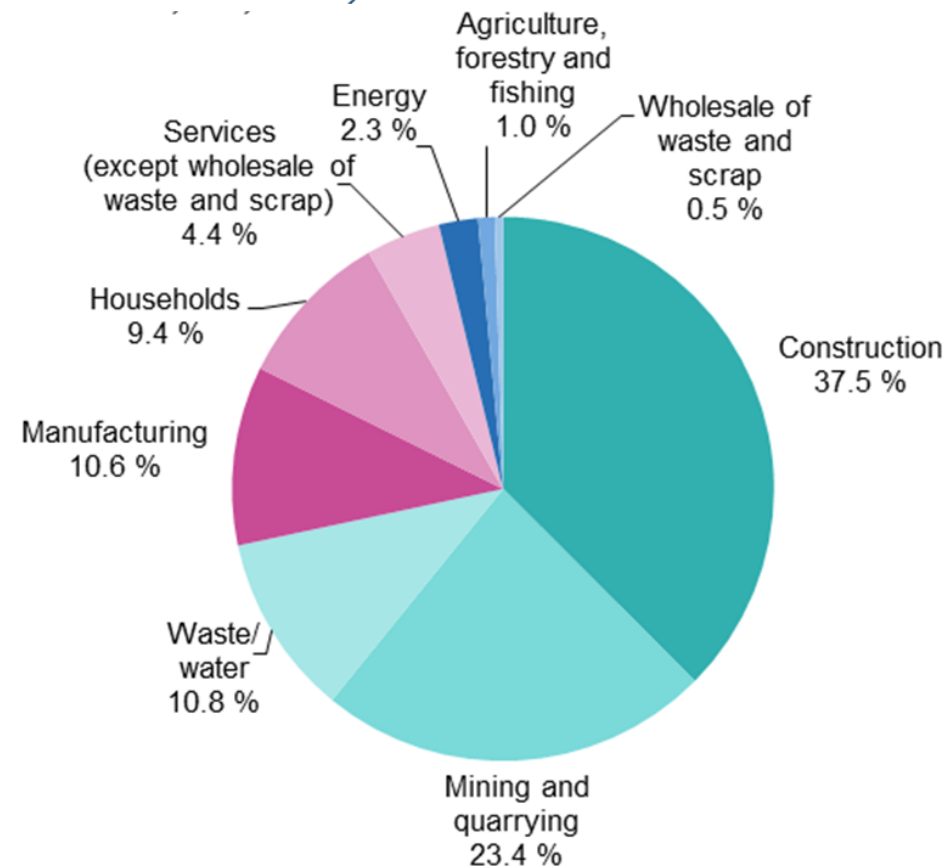

Koliko odpadkov ustvarimo

- 4,8 tone odpadkov na prebivalca EU v letu 2020.
- 39,2 % recikliranih in 32,2 % odloženih odpadkov v EU leta 2020.
- Gospodinjstva so leta 2020 predstavljala le 9,4 % odpadkov. 37,5 % jih je nastalo zaradi gradbeništva, sledijo rudarstvo (23 %), odpadne vode (10,8 %) in proizvodnja (10,6 %).

Waste generation by economic activities and households, EU, 2020

(% share of total waste)

Starejši in odgovorna potrošnja

Odgovorne potrošniške prakse so bistvene za zmanjšanje našega okoljskega odtisa in spodbujanje trajnosti. Tukaj je nekaj praks, ki jih lahko uporabite:

1. Zmanjševanje, ponovna uporaba, recikliranje.

1. Kupujte manj, izbirajte dobro.

1. Nakupujte lokalno.

1. Uporabljajte vrečke in posode za večkratno uporabo.

1. Uživajte trajnostna živila.

1. Varčujte z energijo.

1. Zmanjšajte porabo vode.

1. Kompostiranje organskih odpadkov.

9. Izberite okolju prijazne izdelke.

10. Popravila in vzdrževanje.

11. Izposoja ali souporaba.

12. Podpirajte etične blagovne znamke

13. Prakticirajte zavestno potovanje.

14. Izobražujte sebe in druge.

15. Sodelovanje v pobudah Skupnosti.

Vaja v razredu

Dejavnost 1 - Okoljsko odgovorno vedenje

Sodelujte v razpravi o vplivih podnebnih sprememb v okviru naslednjih 10 tem.

1. Sprejemanje ukrepov za zmanjšanje, ponovno uporabo, recikliranje, popravilo in odlaganje, da bi živali trajnostno.	6. Nadgradnja. Razmišljanje o tem, kako bi lahko odpadke reciklirali v predmete večje vrednosti.
2. Ogrožene živali. Razmišljanje o pomenu varovanja vseh prostoživečih živali.	7. Hitra moda. Iskanje kompromisa glede podnebnih in gospodarskih vplivov modne industrije.
3. Prihaja nevihta. Spoznavanje ekstremnih vremenskih razmer in ukrepanje za zmanjšanje tveganj.	8. Voda za vse. Preučitev krize na področju vode in njenih posledic v svetovnem in lokalnem merilu.
4. Šport v (podnebni) krizi. Raziskovanje odnosa med športom in podnebno krizo.	9. Kmetijstvo in okolje. Povezovanje kmetijstva, prehranske varnosti in podnebne krize.
5. Kupite. Uporabite. Odvrzite. Razumevanje vpliva potrošnje in odmetavanja	10. Podnebne spremembe in energija. Ocenjevanje virov energije in njihovega vpliva na naš planet.

Dejavnost 2 - Okoljsko odgovorno vedenje

pomagati mladim in starejšim odraslim, da bolje spoznajo življenjske izkušnje ljudi iz drugih starostnih skupin, ter spodbujati dialog o medgeneracijskih podobnostih in razlikah.

- Udeležence prosite, naj prinesejo nekaj predmetov, ki jih pripadniki njihove generacije običajno dobro poznajo, vendar jih pripadniki drugih generacij morda ne poznajo. Otrok lahko na primer izbere "slušalke" ali pokemone, starejši odrasli pa kasetofon ali nalivno pero.
- Udeleženci naj za vsak predmet ugibajo, kaj je to. (Po potrebi dajte namige.)
- Ko sorodniki/prijatelji uganejo, kaj je predmet (ali nehajo ugibati), jim ponudite dodatne informacije o tem, kako so predmet uporabljali, primerjajte spomine na otroštvo in razmislite o različnih vzorcih porabe in odpadkov med včeraj in danes.

<https://aese.psu.edu/outreach/intergenerational/curricula-and-activities/intergenerational-activities-sourcebook> Penn State College of Agricultural Sciences (2003).

KONEC MODULA 7

Zahvaljujemo se vam za pozornost in vas prosimo, da izpolnite vprašalnik.

Reference

- UNEP (2024). Green economy. <https://www.unep.org/regions/asia-and-pacific/regional-initiatives/supporting-resource-efficiency/green-economy>
- Green Economy Coalition (2012). The Principles of a Green, Fair and Inclusive Economy <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=723&menu=1515>
- Wang et al. (2023). Greening the knowledge-based economies: Harnessing natural resources and innovation in information and communication technologies for green growth. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0301420723008929>
- Penn State College of Agricultural Sciences (2003). Intergenerational Activities Sourcebook. <https://aese.psu.edu/outreach/intergenerational/curricula-and-activities/intergenerational-activities-sourcebook>
- UN. The Principles of a Green, Fair and Inclusive Economy: <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=723&menu=1515>
- United Nations (2021). Towards the achievement of SDG 7 and net-zero emissions. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/2021-twg_2-062321.pdf
[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics#:~:text=527%20kg%20of%20municipal%20waste,in%20the%20EU%20in%202021.&text=49%20%25%20of%20municipal%20waste%20in,recycling%20and%20composting\)%20in%202021.](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics#:~:text=527%20kg%20of%20municipal%20waste,in%20the%20EU%20in%202021.&text=49%20%25%20of%20municipal%20waste%20in,recycling%20and%20composting)%20in%202021.)
- Briem et al. (2019). Personalized Life Cycle Assessment - Reflecting Individuality within the Methodological Framework. Materials and Society: The Circular Economy (SAM13). Volume 107, Number 5, 2019. https://www.researchgate.net/publication/339502224_Personalized_Life_Cycle_Assessment_-_Reflecting_Individuality_within_the_Methodological_Framework
- The Conversation (2018). How smartphones are heating up the planet. <https://theconversation.com/how-smartphones-are-heating-up-the-planet-92793>
- School of Global Environmental Sustainability. Colorado State. (2019). The Hidden Environmental Impacts of the Products We Use. <https://sustainability.colostate.edu/humannature/evan-sproul/>
- U.S. General Services Administration. Sustainable Facilities Tool. <https://sftool.gov/plan/400/life-cycle-assessment>
- Global Goals. Responsible consumption (2024). <https://www.globalgoals.org/goals/12-responsible-consumption-and-production/>
- SAFE (2022). Meat Reduction <https://www.safefoodadvocacy.eu/actions/meat-reduction/>
- Earth.org (2022). 7 Solutions to Biodiversity Loss <https://earth.org/solutions-to-biodiversity-loss/>
- EC (2023). Energy communities https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-communities_en
- UNEP (2023). Pollution action: the missing link in biodiversity protection. <https://www.unep.org/gef/news-and-stories/story/pollution-action-missing-link-biodiversity-protection>
- Business & Biodiversity Resource Centre Pollution and Biodiversity (2022). http://www.businessandbiodiversity.org/the_issues_pollution.html

C.H.A.N.G.E.R.S. - 2.0

Obiščite naše spletno stran, kjer najdete več gradiva in orodij za usposabljanje:

[https://changers2.eu/.](https://changers2.eu/)

**Co-funded by
the European Union**

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA ne moreta biti odgovorna zanje.

"Spreminjanje stališč gospodinjstev do neodpadkov, zelenega okolja in energetske ozaveščenosti pri obravnavi starejših na podeželju" številka projekta: 2022-1-HU01-KA220-ADU-000089052